

Shri Raghunath Temple MSS. Library,
JAMMU

No.

४०६५

Title

लोमश संहिता १२ उद्धार
२ भाषायां

Author

१

Extent

७

Age

५

Subject

ज्योतिष

लोमशासंहिताप्रथमोत्थाननवभाष्यायः

✓ ४०६५

4065
X 7
500

नं. ४. ६५

अल्बरपतिसुवाईमङ्गलसिंहसूयप्रेषितेयम्

॥लोमशसंहिता॥पत्र॥७॥लिप्पेकृतं॥

॥सप्तशर्मा॥

लोमशसंहिताप्रथमोत्थाननवमाध्यायः

४. ६५

ले.सं.

१

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ मुनिरुवाचः ॥ शत्रुक्षेत्रं समक्षेत्रं मित्रक्षेत्रं तथैव च स्वगृ
हं च तथा स्वाच्चैवलं चैव यथोत्तरम् ॥ १ ॥ सर्वोत्तमवलीखेटः स्वायुर्दायं ददाति सः
ग्रहाएकाधिकारस्या तदा चाधोदयी ग्रहः ॥ २ ॥ भुक्तांशं तस्य वेदघ्नं वक्त्री वै धिना
हरेत् ॥ तथाष्टमपतेः कार्प्यशुक्लकृष्णविभेदतः ॥ ३ ॥ स्वाच्चैसप्त ॥ ७ ॥ स्वगृहे च
वेदो ॥ ४ ॥ मित्रगृहे शशी ॥ २ ॥ योज्यं स्पष्टायुषे विप्रसमं ॥ समगृहे तथा ॥ ४ ॥ शोथो
रिपुगृहे वज्रि ॥ ३ ॥ परमायुरिति स्फुटम् ॥ स्वगृहे त्रीणि वर्षाणि योज्यं मध्यांश
के गते ॥ ५ ॥ मुनि ॥ ७ ॥ नाग ॥ ८ ॥ दशै ॥ १० ॥ शा ॥ ११ ॥ ग्नि ॥ ३ ॥ योज्यं लग्नादिके स्थिते ॥

१

सप्तमेसप्त ॥ १ ॥ वर्षाणि नव ॥ ११ ॥ श ॥ ११ ॥ संयुताः ॥ ६ ॥ तपादिके स्थिते पष्टे वा
णा ॥ ५ ॥ द्वे दीन ते भवेत ॥ मृतौ विश्वानि ॥ १३ ॥ वर्षाणि दीनिते व्यय गेशरं ॥ ५ ॥ शुक्ले च न
स होरायां सूर्य्य सप्त सप्तके स्वस्वायुषितु संशोध्य व्यत्यये सप्तमतेः सतं ॥ ७ ॥ सपंचदि
वसाद्वाश्च श्रुत्य वा ऊनिशाकराः ॥ १२० ॥ १०१५ ॥ मनुजानां करीणां चरदो ॥ ३२ ॥ श्वानां
परापुषः ॥ ११ ॥ पंचविंशति ॥ २५ ॥ वर्षाणि महिषाणां प्रकीर्तिताः ॥ गोसिंहानां युगाः
श्वा ॥ २४ ॥ द्वाः मेघादीनां रसेन्दवः ॥ १६ ॥ १० ॥ श्वनां द्वादश ॥ १२ ॥ वर्षाणि मार्जाराणां
कुरात्रिणाः ॥ ११ ॥ सकाक सूर्यगोधानां खाभ्राभ्रनिशाकरः ॥ १००० ॥ ११ ॥ वानराणां पि

लो.
२.

कुलानामृत्ताणांचखखाऽग्रयः॥३०॥ उभकानामयितद्विदि॥३०॥ गर्डभानांयु
गाश्विनः॥२२॥ मकराणांचकूर्माणांसाईवर्षशतायुषमा॥२५॥ दृश्विकानांस
माश्राष्टौ॥८॥ वर्षमेकंपिपीलका॥१॥ मात्तिकानांमशकानांचषण्मासंपंचमा
सकम्॥ मृगानांचक्रवाकानांसाईवर्षचतुष्टयम्॥४॥ द्वा॥१४॥ चतुरशीतिलता
णिजीवमेदाः॥ प्रकीर्तिताजराणस्वेदनादीनामायुष्यंचष्टयकष्टयक॥१५॥ इ
तितेकथितंविप्रत्रायुर्दीपंचमेमतम्॥ अन्येषामीदृशानास्तिमतंसमतिनन्दन
१६॥ सर्वोत्तमवलीखेटः॥ पुमांश्चेत्पुरुषोभवेत्॥ स्त्रीचेत्स्त्रीजन्मवक्तव्यंक्लीवे

क्लीवंविनिर्दिशेत् ॥१७॥ द्वादशांशे चंद्रकाणेन वमांशे द्विदेहके ॥ सर्वोत्तमवली
खेटोयमलौभवतस्तदा ॥१८॥ तनुभुक्तनवांशग्राशशशिभोग्पनवांशकाः ॥ द्वि
त्वादशभिर्भक्ताजन्मलब्धे प्रचिंतयेत् ॥१९॥ सर्वोत्तमवलीखेटः ॥ भुक्तांशतुल्यमा
सकैः ॥ गर्भमोक्षं वदेच्छुक्लेक्षेत द्विगुणं वदेत् ॥२०॥ **विप्र उवाच ॥** आजन्ममृत्यु
पर्यंतं जगतः ॥ सुखदुःखकमत्रृहिमेकपयासोऽप्यविवाहादिसुतादिकम् ॥२१॥
मुनिरुवाच ॥ तन्दागे दुर्दृष्टं वाचं यूनामेपीडनं क्वचित् ॥ वेदेनामे सुखं किंचित्सह
तामेव आमयम् ॥२२॥ सूर्यागरागुमन्दानां मंशान्संयोज्य संस्कृतम् ॥ तदायुः श

लो०

३

३

रदाद्यस्य भागं हत्वा वदेत्फलम् ॥ २३ ॥ नंदेनाग्नेहृदीपीजं भूयो नाग्नेहि भेषजम् ॥ विंशो
नाग्ने स्फुटतनुंततो ॥ २४ ॥ नाग्ने श्रुतो बध्ना विंशो नाग्ने शीतलादीन् द्विवेदो नाग्नको भ
यमपंचसन्मूनके नाग्ने वारिभीतिर्निगद्यते ॥ २५ ॥ षष्ठ्यु ६० ॥ नाग्नसते चो लंबन्दि स
मति ॥ ७० ॥ मूनहृत्खाष्टो ॥ ८० ॥ नाग्नेऽल्पघातादि न वत् ॥ ९० ॥ नाग्नको सुवम् ॥ ३६ ॥
शतेना ॥ १०० ॥ अग्ने सुतो तपति बधिमष्टो नरो न के ॥ १०८ ॥ षोडशोत्तरशते ॥ ११६ ॥ ना
ग्ने विवाहं परिकल्पयेत् ॥ २१ ॥ विंशाधिकशतेनाग्ने ॥ २० ॥ मध्याद्यं ते मृतिर्भवति ॥ ए
वं भागप्रमेदेन जीवानां सुखदुःखकम् ॥ २८ ॥ मूनाङ्गो भागमूनेन शुभाशुभनिरी

३

ज्ञाणम् ॥ तेषां योगे हि भक्ते वा दोषाणाः प्रयुतादलो ॥ २९ ॥ पूर्वोत्तरो हि भवतः ॥ समा
समौ सखाः सखो विभागे तत्र विभागे वा घातान्त्यान् व्रणान् वदेत् ॥ ३० ॥ विष्णो
टकं तत्र विभागे कलास्तुत्याः ॥ समीक्षते ॥ तृयांशे तच्चतुर्थांशे मरणं मातृकादयः
॥ ३१ ॥ धनांशे वित्तहरणं सहजांशे चतन्मृतिः ॥ मातृमृत्युः सखांशे च सतांशे सत
मृत्युदः ॥ ३२ ॥ रिपुभागे रिपोर्मृत्युर्जायांशे स्वस्त्रियामृतिः ॥ रन्ध्रांशे ऋणदोमृत्यु
र्भागांशे च प्रभोमृतिः ॥ ३३ ॥ कर्मांशे पितरं हन्ति ॥ लाभांशे नष्टजीविकामव्ययांशे
पशुवाहादिमृत्युः स्थान्नियतं हि ज ॥ ३४ ॥ लग्नांशे मृत्युर्मित्रस्य गुरुणं सहवासि

लो०

४

ताम् ॥ पंचमांशे प्राप्ति करस्तत्पंचांशे धनं लभेत् ॥ ३५ ॥ षष्ठांशदुःखदस्तस्य षष्ठांशे
वा विमिर्दिशेत् ॥ शप्तांशे तदगंशे वा घातान्वाच्याशिलादयः ॥ ३६ ॥ लग्ने विन्ने शि
लाघातो जलघातस्त्रितूर्ययोः ॥ पुत्रेष्वष्टे वृत्तघातो मदेमृतौ चतुष्पदात् ॥ ३७ ॥ धर्म
कर्मदिकर्काया व्यये लाभे शरीरस्य ॥ एवं स्थितग्रहाणां च सप्तांशकफलं वदेत्
३८ ॥ अष्टमांशे मित्रयोगे नवमांशे गदो वदेत् ॥ आशांशे पुण्यदानानिरुद्रांशे समदुः
खकान् ॥ ३९ ॥ अर्कांशेऽतिव्ययं वाचं विश्वांशे मानहानिदः ॥ इन्द्रांशे कलहं चात्र
तिथ्यांशे चौरकां वदेत् ॥ ४० ॥ भूपांशे परजायादिसंगवापि निर्गद्यते ॥ अत्यष्टांशे म

नोद्धेगोधृत्यंशेषु चमादिशत ॥ ४१ ॥ अतिधृत्यंशकेयात्राविंशाशेवंधनादिकाम् ॥
अर्कोव्यवस्थितोयत्रतत्रैवपितृजंसखं ॥ ४२ ॥ यत्रचंद्रः स्थितस्तत्रविवाहः परिक
ल्पितः ॥ भ्रातृयोगोभवेत्तत्रयत्रांगारकसंस्थितः ॥ ४३ ॥ भगिनीयोगोद्वियत्रज्ञोयत्र
वाचस्पतिः स्थितः ॥ तत्रपुत्रंयत्रपुत्रस्तत्रकन्यासमीरिता ॥ ४४ ॥ यत्रमंदः स्थितस्तत्र
मातृजंसखमीरितम् ॥ एवंग्रहानुसारेणसखादीन्यरिकल्पयेत् ॥ ४५ ॥ लग्नाधीश
मदाधीशोभागादीन्वेद ॥ ४६ ॥ संगुणोक्तत्वातदंतरमितेवर्षेवायंविवाहकम् ॥ ४७ ॥
ततोयत्रस्थितोभावेयोगेचात्ररकेतथा ॥ राशिंविहायदिगुणोक्तद्वर्षेवाविधीहकम्

लो.
५

॥४७॥ तत्पयोरन्तर्कार्यभागादीत्राशिवाहरेत् ॥ लब्धाद्भूतुल्यउद्वाहः ॥ शेषांकेनविनि
दिशेत् ॥४८॥ एवंहिसुतलाभाभ्यांपुत्रकन्येविचिंतयेत् ॥ तथेवभ्रातृभाग्याभ्यांभ्रातृ
भगिनीविचारयेत् ॥४९॥ व्ययलाभांतरंकार्यं तत्पयोरपिचान्तरंभावान्तरं व्ययंज्ञे
यंलभ्यंस्वाम्यन्तरंक्रमात् ॥५०॥ सूर्येक्षारज्जेज्यशुक्रमन्दानांभगणादयः ॥ तत्रत्संस्थि
तिभावानांराशिभागादयोयुतिः ॥५१॥ तद्योगोद्वादेशेः शिष्टेजन्ममासान्मृतिंवदे
त् ॥ जन्माहात्रदिनंज्ञेयंघटीविघटिकादयः ॥५२॥ लग्नचंद्रान्तरंकार्यं तत्कालात्
तलोन्मितेजन्मकालेविहीनेतुजलग्नसवमुच्यते ॥५३॥ सूर्यचंद्रान्तरंकार्यं तनुषु

क्तं तद्व्यान्तरम् ॥ तत्र त्रयमिति के वर्षे लाभं वेपुस्कलं वदेत् ॥ ५४ ॥ राशिलग्नेश्वरोद्योगो
मृत्युयुक्ते विहीनते ॥ ऋणं वा ऋणमुक्तं वा भवति चंद्रयोगके ॥ ५५ ॥ सूर्येन्दुलग्नसं
गो राशीशस्य च संयुते तद्द्वर्षे महती पीडा हीने सोऽयं न संशयः ॥ ५६ ॥ सतभाग्यान्तरं
कार्यं तद्द्वर्षे शीतलादयः लग्नान्तरसंयोगे पितृमृत्युर्न संशयः ॥ ५७ ॥ राशीशाल
ग्नसंयोगे तदा कर्म्मोदयः स्मृतः धनव्ययसमायोगे तद्द्वर्षे व्ययनिश्चयः ॥ ५८ ॥ म
दनान्तरभावेषु सर्वत्रैवोपलक्ष्यते ॥ भाम्यादिमृत्युपर्यंतं ग्रहाणां फलमुच्यते ॥ ५९ ॥
भाग्येशः ॥ सर्वदा सौम्यो न कूरु फलक्षयकः ॥ पुत्राधिपोपिशुभदः कूरोपि दुःखदः

लो०

६

6

स्मृतः ॥ ६० ॥ त्रिलाभरिपुमृत्सूनांपतयोदुःखदायिकाः शुभोपिशुभदीनैवदशायां
गोचरेपिच ॥ ६१ ॥ अष्टमाधिपतीदोषस्तुलामेषेनद्विकचित ॥ अलौषष्टपदेषेनष्टप
मेपिनदोषभाक ॥ ६२ ॥ लग्नवितोखदुश्चिकोत्रित्वूर्योतुर्यपंचमोदेषात्मजोसप्तमा
रीस्त्रीरन्ध्रोमृतिभाग्यको ॥ ६३ ॥ धर्मकर्मोखलाभौच ॥ रिष्फलाभौतनुव्ययोपुष्क
लोलाभयोपायंराजभृत्पंचभूपकम् ॥ ६४ ॥ अमात्योदारुणोत्कर्मराजरोगंप्रियामृ
तिभाग्यव्ययंराजयोगंभूमिश्रव्यमृणव्ययम् ॥ ६५ ॥ वित्रहानिंदादशैतेयोगादिसर्वदा
स्मृताः ॥ अन्योत्पगोतथास्वेस्वेसंयुतोसंस्थितोत्पमे ॥ ६६ ॥ पूर्णोक्षितोमिथोवापि एक

लो०

७

वर्गगतौयदा॥ तदायोगोभवेत्तत्रविवलोनैवयोगकृत॥ ६६॥ शत्रुयुक्तेस्त्रितोषापवी
स्त्रितोषायुक्तौनकृत॥ व्यायमृत्युपडायस्याश्रयवातत्पतीयुक्तौ॥ ६७॥ तदधीशोयदा
पत्रभवतोनैवयोगकृत॥ राजमातादियोगानिनशपतिवक्रगावपि॥ ६८॥ एवंभेदानु
भेदेनसर्वत्रैवोपलक्ष्यते॥ जनुषिप्रसकालेचवर्षकालेमुहूर्तके॥ ७०॥ यत्वायास
लुमेष्टुष्टं तदिदं कथितं मया॥ यस्मैकस्मै न दातव्यं स्ववाक्यपरिसिद्धये॥ ७१॥ इति श्री
लोमशसंहितायां षष्ठिसाहस्रं प्रथमोऽध्यायः॥ लोमशसमतिजन्मा संवा
दे सखदुःखादिकथनं नाम नवमोऽध्यायः॥ संवत् १६४१॥ मीतिफाल्गुनकृ०

७१

